

Стан Редакције и Административни
Који је ул. бр. 22.

Огласи се дају у Административном
Цене утврђена.

Неплати се писма не прима-
ју. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописи, новац и сле-
остало што се односи на лист,
слати власништву листа.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРВ ПОДНЕ

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092.

Хрватска и Мађари

— Нагодба. — Влада графа Куена Хедерварија.
— Коалиција. — Равочарење. — Борба са
Пештом. —

Вековни односи уске заједнице између Хрватске и Угарске развијали су се тако да је народ у Хрватској, онога часа кад је мого да каже своју реч, одговори на све неправде отвореном побуном против Мађара. Година 1848 донела је дубоки покрет на родног срчја против мађарске превласти. Та је година затекла Хрвате и Србе у Хрватској сложне у одбрани отаџбине. На жалост, Хабзбуршка династија укела је веште да тај покрет народног безадовољства скрене искључиво у своју корист. Хрватска је добро послужила да помогне сломити отпор Мађара, а она је заједно с Угарском награђена из Беча апсолутизмом.

После пада апсолутизма почетком шездесетих година прошлога века почиње се у хрватској и српској омладини јављајути покрет, који тржи да изглади спорове између Срба и Хрвата. Тада је покрет доста брзо хватио корена, нарочито у младој интелигенцији. И с прољећа 1903. год. настају у Загребу и другим местима у Хрватској велики немири против владе грофа Куена. Немири су трајали месецима, и гроф Куен је напакон морао ићи.

Наследник Куенов на банској столици гроф Пејачевић био је преслаб да настави његову политику. Јасно је било, да се спрема потпуни прокрет у јавном животу у Хрватској. Зближавање срба и Хрвата постојало је сва видије. То је била главна подлога за нову оријентацију народне политике. Од пресудног утицаја на одређивање правца те политике постала је гешка борба, која се у то доба повећала између Беча и мађарског народа. Под властом барона Фејерварија и мала су Мађари да испреже велика искушења. Мађари су у тој борби тражили са везника и пријатеља. И тако су у јесен 1905. г. д. најпре хрватске странке на састанку на Ријеци а за тим српске странке на састанку у Задру примеле сагласне резолуције, у којима се изјављује симпатија за борбу мађарског народа, обећавајући им помоћ у тој борби, уз претпоставку да ће и Мађари поштовати слободу и животне интересе хрватског и српског народа.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагодбе, која је опет била пре уска да задовољи народ. Опозиција против нагодбе развијала се све више. Радикални елементи хтела су да је оборе сасвим. Умере није струје, које су рачунале с приликом, настојају да се нагодба поштује и да се законитим начином простирује. Год. 1883. дошло је до побуње због мађарских грбова и до коми-саријата генерала Рамберга. После тога решавају се Мађари, да у Хрватској владају гвозденом руком. За бана дође идуће године гроф Куен Хедервари, који је вла-дао 1903. год.

Влада грофа Куена није била друго него изузетно нај-грубља насиља. Избори, које је водио гроф Куен, у том правцу:

Од тада је прошао један деценији. И баш тај деценији дао је најаче доказе, да је немогућа поштена и праведна заједница Хрватске са Угарском. Све се то разбило о шовинизму и империјализму мађарских стријака.

Мађарска коалиција дошла је на власт почетком 1906. год., погодиши се с Бечом. Но одмах се видело, да мађарској коалицији не како није угодно пријатељство хрватској српској коалицији. Мађарска коалиција тражила је и напокон по стигла, да гроф Пејачевић остане бен. А шеф мађарске владе Веклеринспир је велку опструкцију у хрватском сабору, која је поведена против тога да се у адреси на краља народ у Хрватској уз хрватско обележје и српским именом у смислу равноправности народних имена. Но најтежи удар је дошао у пролеће 1907. год., када је мађарска влада изнела пред заједнички угарско хрватски сабор законски предлог о жељезничарској прагматизацији. И са пролећа 1903. год. настају у Хрватској велики немири против владе грофа Куена. Немири су трајали месецима, и гроф Куен је напакон морао ићи.

Наследник Куенов на банској столици гроф Пејачевић био је преслаб да настави његову политику. Јасно је било, да се спрема потпуни прокрет у јавном животу у Хрватској. Зближавање срба и Хрвата постојало је сва видије. То је била главна подлога за нову оријентацију народне политике. Од пресудног утицаја на одређивање правца те политике постала је гешка борба, која се у то доба повећала између Беча и мађарског народа. Под властом барона Фејерварија и мала су Мађари да испреже велика искушења. Мађари су у тој борби тражили са везника и пријатеља. И тако су у јесен 1905. г. д. најпре хрватске странке на састанку на Ријеци а за тим српске странке на састанку у Задру примеле сагласне резолуције, у којима се изјављује симпатија за борбу мађарског народа, обећавајући им помоћ у тој борби, уз претпоставку да ће и Мађари поштовати слободу и животне интересе хрватског и српског народа.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагодбе, која је опет била пре уска да задовољи народ. Опозиција против нагодбе развијала се све више. Радикални елементи хтела су да је оборе сасвим. Умере није струје, које су рачунале с приликом, настојају да се нагодба поштује и да се законитим начином простирује. Год. 1883. дошло је до побуње због мађарских грбова и до коми-саријата генерала Рамберга. После тога решавају се Мађари, да у Хрватској владају гвозденом руком. За бана дође идуће године гроф Куен Хедервари, који је вла-дао 1903. год.

Епиграм

«Несиболсун!»*

На ратишту у провијеје,
Само прука прст —
Талијани напредују;
Јер им бедем чврст,
Даље крећу, опсађују
Већ и сами Трст —
Нољагано, па ће доћи,
Аустрији — крст!

* Нека буде што ће бити!
М. Расински.

Радош

Срето јуће једну госпођицу, општинског практиканта у но-вој ханини.

— А, висте се поновили, мо-
рате да чистите, почех ја још издалека.

— А, нисам ја ово купила,
ово је овако брезе паре!

— Како то залуђавам се ја?!
— Па то је из оне партије
што смо добили за београд-
ску спротињу.

— А од куд ви спадате у
ове?

— Што да ми не узмемо,
кад су ово пре могле госпође
из кола сестара, сиротњи раз-

давати своје старе изношено-
блузе и жипоне, а за себе за-
државале нове ствари које су
добиле као поклон за сиро-
тињу!!!

Аргуе.

Трумбић у Лондону

— За словенско уједињење. —
(Спец. извештај)

Лондон, 27 јуна
Лорд Крију као заступник министра Греја примио у варочитој аудијенцији југословенски одбор. Председник одбора д-р Трумбић предао је лорду Крију меморандум Југословена аустроугарских. У меморандуму је описано ужасно стање Југословена у двојној монархији и исказује нада да ће се после ове значајне борбе народ да се стварити сан свих Југословена: Уједињење свији племена у једну снажну и на предњу државу.

Примајући меморандум лорд Крију је ватреним речима велио Србију да уједини са осталим српским именом у смислу равноправности народних имена. Но најтежи удар је дошао у пролеће 1907. год., када је мађарска влада изнела пред заједнички угарско хрватски сабор законски предлог о жељезничарској прагматизацији. И са пролећа 1903. год. настају у Хрватској велики немири против владе грофа Куена. Немири су трајали месецима, и гроф Куен је напакон морао ићи.

Наследник Куенов на банској столици гроф Пејачевић био је преслаб да настави његову политику. Јасно је било, да се спрема потпуни прокрет у јавном животу у Хрватској. Зближавање срба и Хрвата постојало је сва видије. То је била главна подлога за нову оријентацију народне политике. Од пресудног утицаја на одређивање правца те политике постала је гешка борба, која се у то доба повећала између Беча и мађарског народа. Под властом барона Фејерварија и мала су Мађари да испреже велика искушења. Мађари су у тој борби тражили са везника и пријатеља. И тако су у јесен 1905. г. д. најпре хрватске странке на састанку на Ријеци а за тим српске странке на састанку у Задру примеле сагласне резолуције, у којима се изјављује симпатија за борбу мађарског народа, обећавајући им помоћ у тој борби, уз претпоставку да ће и Мађари поштовати слободу и животне интересе хрватског и српског народа.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагодбе, која је опет била пре уска да задовољи народ. Опозиција против нагодбе развијала се све више. Радикални елементи хтела су да је оборе сасвим. Умере није струје, које су рачунале с приликом, настојају да се нагодба поштује и да се законитим начином простирује. Год. 1883. дошло је до побуње због мађарских грбова и до коми-саријата генерала Рамберга. После тога решавају се Мађари, да у Хрватској владају гвозденом руком. За бана дође идуће године гроф Куен Хедервари, који је вла-дао 1903. год.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагодбе, која је опет била пре уска да задовољи народ. Опозиција против нагодбе развијала се све више. Радикални елементи хтела су да је оборе сасвим. Умере није струје, које су рачунале с приликом, настојају да се нагодба поштује и да се законитим начином простирује. Год. 1883. дошло је до побуње због мађарских грбова и до коми-саријата генерала Рамберга. После тога решавају се Мађари, да у Хрватској владају гвозденом руком. За бана дође идуће године гроф Куен Хедервари, који је вла-дао 1903. год.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагодбе, која је опет била пре уска да задовољи народ. Опозиција против нагодбе развијала се све више. Радикални елементи хтела су да је оборе сасвим. Умере није струје, које су рачунале с приликом, настојају да се нагодба поштује и да се законитим начином простирује. Год. 1883. дошло је до побуње због мађарских грбова и до коми-саријата генерала Рамберга. После тога решавају се Мађари, да у Хрватској владају гвозденом руком. За бана дође идуће године гроф Куен Хедервари, који је вла-дао 1903. год.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагодбе, која је опет била пре уска да задовољи народ. Опозиција против нагодбе развијала се све више. Радикални елементи хтела су да је оборе сасвим. Умере није струје, које су рачунале с приликом, настојају да се нагодба поштује и да се законитим начином простирује. Год. 1883. дошло је до побуње због мађарских грбова и до коми-саријата генерала Рамберга. После тога решавају се Мађари, да у Хрватској владају гвозденом руком. За бана дође идуће године гроф Куен Хедервари, који је вла-дао 1903. год.

Нагодба је сама по себи слабо штитила интересе краљевине Хрватске. Али вито наје било доста. Мађари су од првог дана по чели да мимонлаге и газе оне установе, које су којико толико ишиле у прилог Хрватској. За то је заједно с нагодбом започела и одлучува опозиција против ње. Већ год. 1873. морало се приступити ревизији нагод

